

УДК 658: 005. 585

МЕТОДИКИ ОЦІНКИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

Ст. викл. Н.А. Ніколаєва

Київський національний університет технологій та дизайну

Вимір процесів управління розвитком підприємства потребує особливої уваги при оцінюванні розвитку підприємства як переходу соціально-економічної системи у новий стан в результаті незворотних, спрямованих, закономірних змін технології, організації праці та управління. Для виміру процесів розвитку необхідно, насамперед, визначити параметри рівня змін для оцінки результативності управління розвитком.

Рівень розвитку підприємства, в більшості досліджень, оцінюють з використанням кількісних показників. Найбільш типовою методикою є оцінка та аналіз організаційно-економічного розвитку підприємств.

Можливість отримання узагальнюючих висновків, розроблення і прийняття стратегічних рішень щодо управління розвитком обумовили необхідність у розробці та застосуванні інтегральних показників розвитку, що надають максимально повну й загальну оцінку рівня розвитку підприємства.

Найбільш широкого застосування отримали моделі рейтингової оцінки розвитку підприємства, що ґрунтуються на методах експертних оцінок, суми місць та таксономічному методі. «Золоте правило економіки» відображає умову еталонної динаміки розвитку підприємства і є основою його подальшої діяльності. Ступінь наближення фактичної динаміки до еталонної характеризує рівень управління на підприємстві та наявність стратегічного напрямку розвитку. Забезпечення еталонної динаміки зміни показників є основою ефективного управління будь-яким підприємством і дозволяє мотивувати роботу як власників, так і працівників.

Ступінь наближення до нормативного порядку можна виміряти за допомогою методів непараметричної статистики, найбільше значення з яких мають рангові коефіцієнти Спірмена та Кендалла (чим ближче значення коефіцієнта до 1, тим більшою мірою управлінські рішення відповідають інтересам власників щодо стратегічного розвитку підприємства).

Наступна методика, запропонована російським вченим Тонких А.С., ґрунтується на визначенні інтегрального показника розвитку підприємства на основі еталонної динаміки показників. Розрахунок інтегрального показника збалансованості інтересів передбачає наступні етапи: побудова матриці еталонної та фактичної динаміки змін показників підприємства; визначення ступеню відхилення фактичної динаміки зміни показників підприємства від еталонної; визначення міри відмінності еталонної динаміки зміни показників від фактичної; розрахунок інтегрального показника збалансованості корпоративних інтересів підприємства. Межі зміни інтегрального показника збалансованості інтересів окреслені від 0 до 100%.

У теорії та практиці аналізу й управління підприємством існує достатньо багато прикладів побудови та застосування інтегральних показників. За допомогою інтегральних оцінок рівня розвитку можна дати числове відображення руху підприємства, зробити висновки про напрям його розвитку. Проте, розвиток підприємства не завжди можна виміряти тільки інтегральним показником, оскільки він є якісною зміною структури і проявляється у всіх підсистемах та зв'язках підприємства. Основними проблемами використання інтегральних показників для оцінки розвитку підприємства є: складність доведення чіткої залежності зміни значень інтегрованих показників із реалізованими заходами щодо розвитку підприємства, виключення дії факторів зовнішнього середовища та ін.